

Interkulturowość

4 seminarium
Schwedt, 05.09.2013

Izabela Bieda

Institut für Ökonomische Bildung
an der Carl von Ossietzky Universität Oldenburg

1

Przykład: co kraj, to obyczaj.

Nie tylko w trakcie urlopu mamy okazję
zdać sobie sprawę z faktu, iż ludzie w różnych krajach
często przypisują jednemu określeniu wiele
różnych znaczeń...

2

Przykład: co kraj, to obyczaj

Na pewien międzynarodowy konkurs odbywający się pod mottem „Słonie” dziennikarze z różnych krajów nadesłali prace o następujących tytułach:

- Anglia: Polowania na słonie w Brytyjskiej Afryce Wschodniej.
- Francja: Pożycie miłosne słoni we Francuskiej Afryce Równikowej.
- Niemcy: Pochodzenie i rozwój słonia indyjskiego w latach 1200 do 1950. (600 stron)
- USA: Jak wyhoduję większe i lepsze słonie?
- Rosja: Jak wysłamy słonia na księżyc?

3

Przykład: co kraj, to obyczaj

- Szwecja: Słonie a państwo opiekuńcze.
- Dania: Mięso słoni na Smørrebrød.
- Hiszpania: Techniki walk słoni.
- Indie: Słoń jako środek transportu w erze poprzedzającej wynalezienie kolei żelaznej.
- Finlandia: Co słonie myślą o Finlandii.

4

Wniosek:

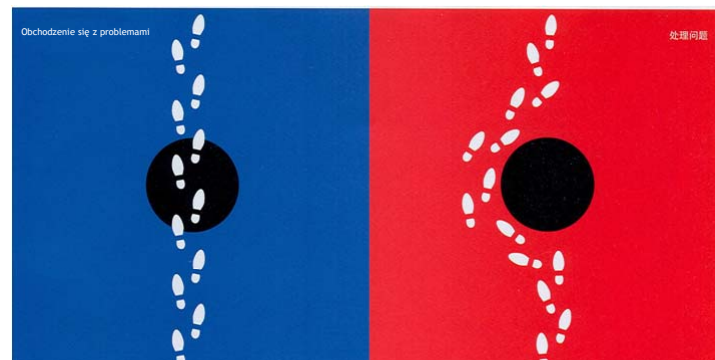
Powyższa historia jest wprawdzie przejawiona, mimo to odzwierciedla ona możliwe różnice kulturowe, które swoim zasięgiem obejmują nie tylko życie osobiste ale również życie zawodowe. Uświadomienie sobie istnienia tych różnic jest bardzo istotne, ale możliwe tylko wtedy, gdy rozumie się obcy język i kulturę.

(Źródło: Richard D. Lewis, When cultures collide. Managing succesful across cultures. London, 2002, Nicholas Brealy Publishing Limited)

5

Niemieckie i chińskie strategie rozwiązywania problemów

Jak radzimy sobie z problemami

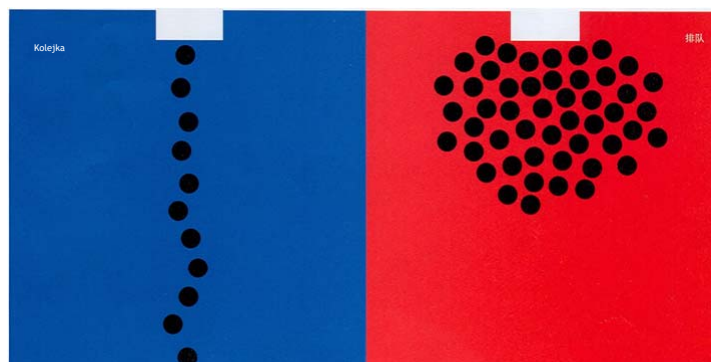

6

Niemieckie i chińskie strategie rozwiązywania problemów

IÖB INSTITUT FÜR
ÖKONOMISCHE BILDUNG

Kolejka

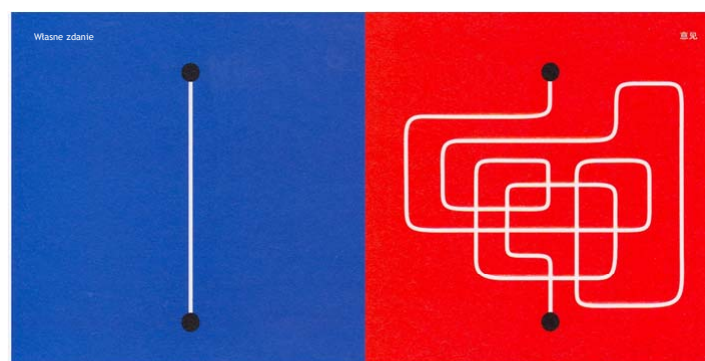

7

Niemieckie i chińskie strategie rozwiązywania problemów

IÖB INSTITUT FÜR
ÖKONOMISCHE BILDUNG

Własne zdanie

8

Konsekwencje

Internacjonalizacja

Istotnym elementem i celem internacjonalizacji są kompetencje interkulturowe, tzn. świadomość i rozumienie własnych i obcych tradycji oraz norm kulturowych, oraz stosowne zachowania w sytuacjach konfliktowych.

Czym różnią się od siebie kultury w zakresie systemów nauczania i uczenia się?

9

- 1) Wszystkie społeczeństwa, czy nowoczesne czy tradycyjne, są konfrontowane z identycznymi problemami. Rozwiązują je jednak na bardzo różne sposoby.

(vgl. Ruth Benedict (1887-1948), Margaret Mead (1901-1978))

10

2. Do roku 1954 (Alex Inkeles, Daniel Levinson): „Kultura narodowa“
Dotyczy zasadniczych kwestii dotyczących trzech płaszczyzn:

- a) Stosunek do pracy
- b) Postrzeganie własne jednostki w kontekście relacji międzyludzkich
 - tzn. między jednostką a społeczeństwem
 - jak też wyobrażenie jednostki o męskości i kobiecości
- c) Sposób obchodzenia się z konfliktami
 - sposób kontrolowania agresji i wyrażania uczuć

11

Obszary analizy:

rodzina, szkoła, miejsce pracy, państwo, świat pojęć

12

Różnice te powstają w związku z tym, jak ludzie postrzegają świat, jak reflektują swoje o nim spostrzeżenia i jak je wyrażają. Nawet jeżeli tematy takie jak życie, śmierć, narodziny, moralność, natura ludzka, rodzina, religia itp. są kwestiami uniwersalnymi, to każda kultura wyraża i interpretuje je inaczej, i stąd biorą się odrębne poglądy. Zawierają one wyobrażenia, wartości i normy, które opisują świat tak postrzegany przez daną kulturę, która w tymże świecie porusza się, podejmuje decyzje, rozwiązuje problemy i tłumaczy zachodzące w nim procesy.

13

Badania IBM profesora Geerd Hofstede

3. 1980: Culture's Consequences - International Differences in Work Related Values

-> pierwotnie cztery wymiary kultur narodowych

2001: Culture's Consequences - Comparing Values, Behaviors, Institutions and Organizations Across Nations

-> wydanie uzupełnione piątym wymiarem (postrzeganie czasu)

14

Cztery wymiary różnic kulturowych (wg prof. Hofstede)

1. Dystans wobec władzy (wskaźnik nierówności społecznej)
2. Indywidualizm / kolektywizm
3. Męskość / kobiecość
4. Unikanie niepewności

15

Wymiary kultury

1. Dystans wobec władzy

= stosunek społeczeństwa do nierówności społecznych

- Do jakiego stopnia w danym kraju członkowie organizacji i instytucji posiadający mniejszy zakres władzy są w stanie go powiększyć i do jakiego poziomu akceptują nierówny podział władzy?
- Wskaźnik dystansu wobec władzy (PDI- *power distance index*) = miara określająca stopień dystansu wobec władzy w kulturze danego kraju

16

2. Indywidualizm / Kolektywizm

- Społeczeństwa indywidualistyczne oczekują, iż jednostki indywidualne same zatroszczą się o siebie i własne rodziny
- W społeczeństwach kolektywistycznych ludzie są od urodzenia zintegrowani w stabilnych, zamkniętych grupach nadających silne poczucie przynależności wspólnotowej. Grupy takie pełnią rolę ochronną przez całe życie, oczekują jednak od swych członków bezwarunkowej lojalności.
- Wskaźnik stopnia indywidualizmu w danym kraju (IDV- *individualism index*)

17

3. Męskość / Kobiecość

= społeczne role obu płci są jasno określone

- Mężczyźni określają siebie jako płć dominującą i posiadającą orientację materialistyczną
- Kobiety muszą być skromniejsze, wrażliwsze i przykładać większą wagę do jakości życia
- Wskaźnik męskości (MAS-*masculinity index*)

18

4. Unikanie niepewności (uncertainty avoidance)

- Poziom zagrożenia odczuwanego przez członków danej kultury w sytuacjach niepewnych lub nieznanych
- Wskaźnik niepewności (UAI-*uncertainty avoidance index*)

19

Azja	USA
Zachowanie harmonii jest konieczne	Konfrontacje i konflikty muszą być rozwiązane
Doceni i studenci nie mogą nigdy stracić „twarzy”	Utrata „twarzy” nie gra żadnej roli
Studenci zabierają głos tylko wtedy, jeśli zostali o to poproszeni	Studenci udzielają się w dyskusji spontanicznie
Docentom się nie sprzeciwia, nigdy nie krytykuje się ich publicznie.	Studenci mogą sprzeciwiać się docentom i krytykować ich
Studenci starają się być skromni i powściągliwi	Studenci prezentują się na zewnątrz
Starsi docenci są bardziej respektowani niż młodsi	Młodsi docenci są bardziej lubiani niż starsi
Docenci są respektowani przez swoich studentów	Docenci respektują niezależność swoich studentów

20

Standarty kulturowe na przykładzie Niemiec

4. Standardy kulturowe jako schemat analizy spotkań interkulturowych

- Ukierunkowanie na rzeczy, przedmioty (zamiast na związki międzyludzkie, osoby)
- Poszanowanie struktur i reguł
- Kontrola wewnętrzna, ukierunkowana na reguły
- Planowanie czasu
- Rozdział między obszarem osobowości i życia
- Bezpośredniość w komunikacji

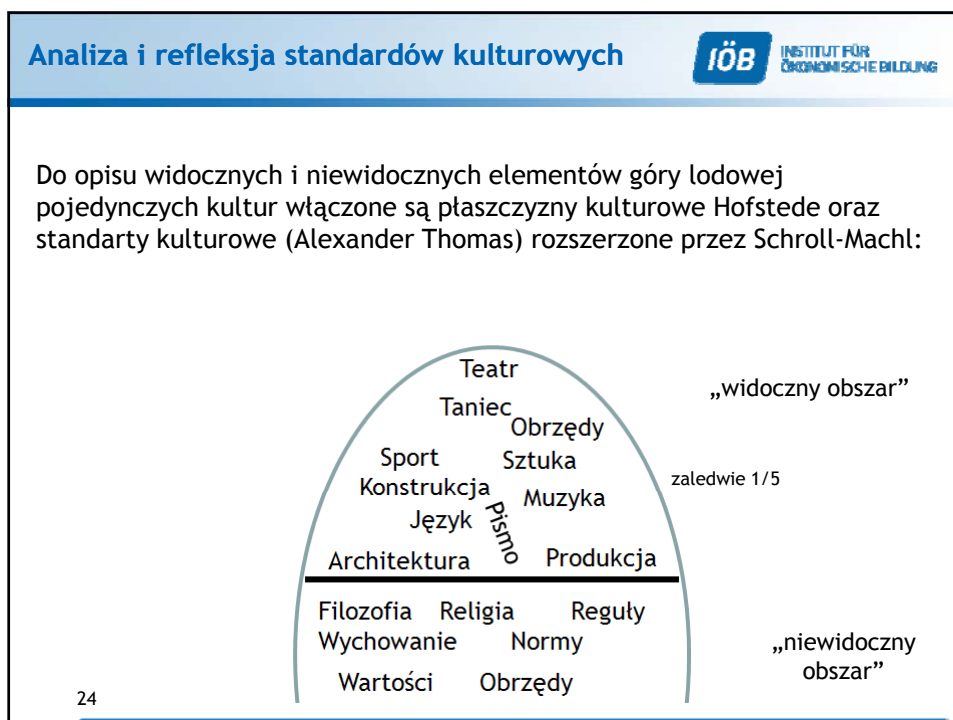
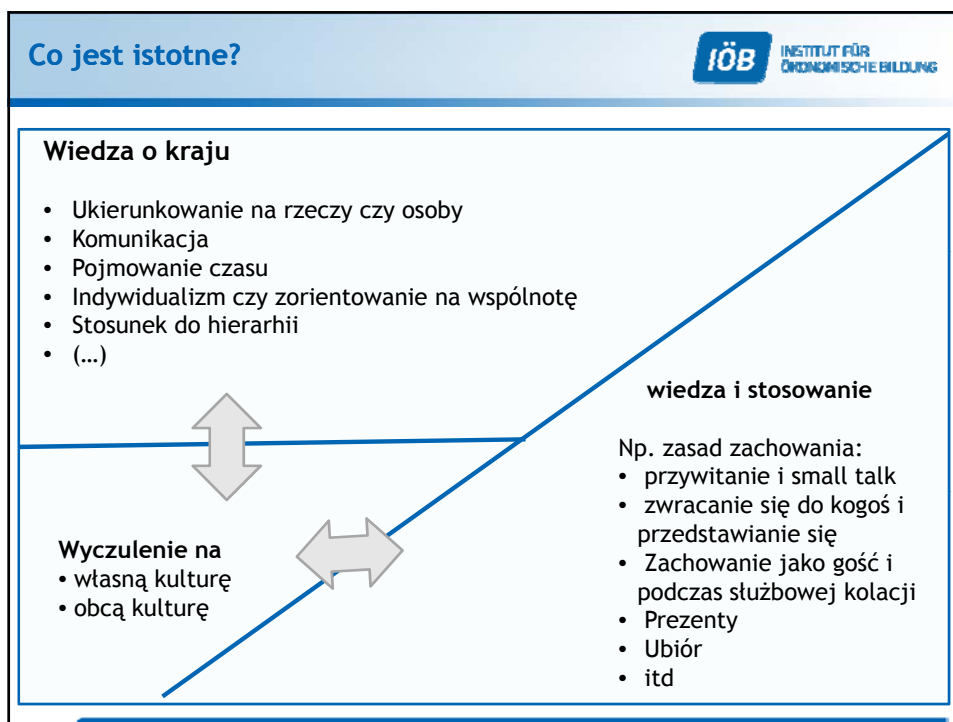
21

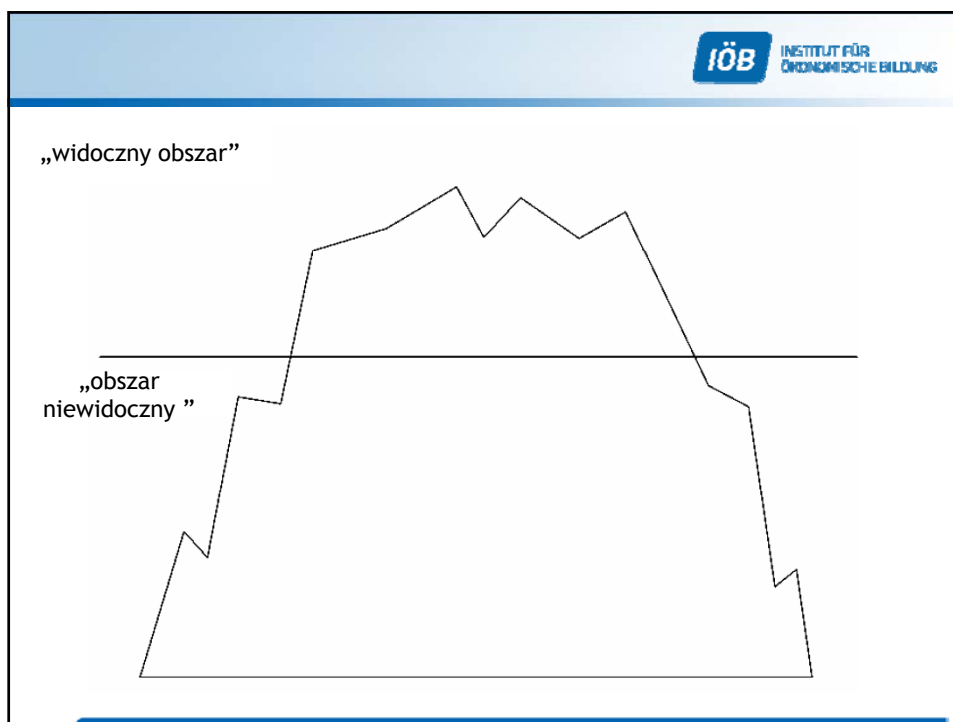
Koncepcje kultury

- Kultura jako góry lodowa (widoczne i niewidoczne elementy)
- Kultura jest mentalnym zaprogramowaniem indywiduum (Geert Hofstede), można ją definiować na podstawie płaszczyzn kulturowych.
- Kultura jako system orientacyjny i standard kulturowy (Alexander Thomas), koncepcja rozszerzona przez Schroll - Machl

22

Metoda opracowania wartości, interesów

- Opracowanie góry lodowej dla każdego kraju
- Stworzenie małych, 3-6 osobowych grup, 2 arkusze z pustą górą lodową

Polecenie:

Każdy zapisuje najpierw każdy dla siebie, następnie na plakacie widoczne i niewidoczne cechy charakterystyczne, normy, wartości, reguły, standardy obowiązujące we własnym kraju.

Na drugim pustym arkuszu opisuje je w odniesieniu do kraju sąsiadującego.

WAŻNE: Chodzi tutaj o zdania i wrażenia, a nie o stereotypy czy uprzedzenia przekazywane z pokolenia na pokolenie!

Góra lodowa na przykładzie Niemiec

„widoczny obszar”

Inne pomysły do zrealizowania na lekcji

Zabawa w „blisko-dystans” np. podczas witania się w prywatnie, podczas rozmowy z szefem w przedsiębiorstwie, w powiązaniu z inscenizacją

Postrzeganie siebie i postrzeganie obcości

Przykłady dotyczące tematyki płaszczyzn kulturowych

(...)

Dziękuję za uwagę!